

АЛІМПІЯДА-2002
КАЛЯНДАР ВЫСТУПЛЕННЯЎ
БЕЛАРУСКІХ АЛІМПІЙЦАЎ

У ПАРЛАМЕНЦЕ
МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦДЗЕЙННЕ
ПАШЫРАЦЦА 2 стар.

СПАДЧЫНА
НАВАСЕЛЛЕ МУЗЕЯ ГІСТОРЫІ ТЭАТРАЛЬНАЙ
І МУЗЫЧНАЙ КУЛЬТУРЫ 2 стар.

ЗАХАВАЙ ТРАДЫЦЫЮ
СЯБРОЎСКАЯ ГАВОРКА Ў
АВАРОНУ ЗАСТОЛЬНАЙ ПЕСНІ 4—5 стар.

ПОЛАЦК. ДАРОЖНЫЯ ЗАНАТОЎКІ
ГЛЕБА ЛАБАДЗЕНКІ 5 стар.

ГАСЦЁЎНЯ
ГЕОРГІЙ ЖЖОНАЎ — АБ БЕЛАРУСКІХ ЖАНЧЫНАХ 4 стар.

ЛЕАНІД МАРАКОЎ
АПАВЯДАННЕ "ЛЁС ЧАЛАВЕКА" 7 стар.

АЛЯКСАНДР АЛПЕЕЎ
"...І НЕ БЫЛО ЗАЎТРА" (праціг). 7 стар.

СЛУХАЙ СВАЁ
ЖЫЦЦЁ ПРАЗ ПРЫЗМУ
ЦЯЖКАЙ МУЗЫКІ 8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

23 студзеня 2002 года, № 4 (2770) Цана 120 рублёў E-mail: golas_radzimy@tut.by

хроніка жыцця

СУПРАЦДЗЕЙННЕ ТЭРАРЫЗМУ

3 10 студзеня ўступіў у дзеянне закон Беларусі "Аб барацьбе з тэрарызмам".

І хоць з выпадкамі экстрэмізму беларусам, на шчасце, амаль не прыходзілася сутыкацца, у новым законе дакладна вызначаны асноўныя прынцыпы барацьбы і папярэджвання гэтай з'явы.

У аснову дакумента пакладзены прыярытэт абароны правоў асобы, якая падвяргаецца небяспецы ў выніку тэракцыі, а таксама прынцып мінімальнага ўступак тэрарыстам.

MONEY, MONEY...

Апошнім часам у краіне ўзрос попыт на валюту ЗША, але курс долара трымае націск і складае зараз 1670 беларускіх рублёў.

Вялікім попытам карыстаецца і еўра. Для беларускіх фінансістаў, у прыватнасці, стала нечаканасцю наяўнасць на руках насельніцтва вялікай колькасці нямецкіх марак, якія людзі жадаюць абмяняць на новую еўрапейскую валюту.

Такія паслугі зараз ажыццяўляюць тры фінансавыя ўстановы: "Белінвестбанк", "Белпрамбудбанк" і "Белбізнесбанк".

Будзьце здаровы!

Беларускія медыкі прагназуюць, што хваля эпідэміі грыпу дакоціцца да краіны ў канцы студзеня і будзе націць умераны характар.

Але многія жыхары ўжо паспелі зрабіць прышчэпкі супраць гэтай хваробы, і цяпер ім няма прычыны хвалявацца. Па словах галоўнага санітарнага ўрача Мінска Фёдара Германовіча, у сталіцы ў абавязковым парадку прышчэпілі атрымалі 50 тысяч чалавек, якія адносяцца да групы рызыкі. Але атрымаць такую працэдуру можна кожны жадаючы. Яна каштуе ад 5,6 да 17 тысяч рублёў.

КАСА — ЗАЎСЁДЫ КРАСА

Імя трэцякласніцы Насці Кармынік з Астравецкага раёна Гродзеншчыны мае ўсе падставы быць занесенай у кнігу рэкордаў Гінеса.

У дзевяцігадовай дзяўчынкі — цудоўная каса даўжынёй 1 метр 8 сантыметраў.

Дарэчы, амерыканцы Дзіяне Уілт спатрэбілася 17 гадоў, каб мець касу даўжынёй 313 сантыметраў. Але самая вялікая каса ў свеце належыць... мужчыне. Па даных Гінеса, даўжыня валасоў 74-гадовага ёга з ін-

дзі Мача Джагдэмбы склала 6,4 метра!

«БЕЛАЯ РУСЬ» НА ЛАГОЙШЧЫНЕ

У недалёкай будучыні ў краіне з'явіцца новы Нацыянальны парк "Белая Русь". Размесціцца ён побач з Мінскам у Лагойскаму раёне і зойме больш за 20 тысяч гектараў.

ПРА КРАКАДЗІЛА І ГУСІНЫЯ БАІ

Той, хто гаворыць, што ў Беларусі няма кракадзілаў, памыляецца.

У гэтыя дні многія мінчане маглі ўбачыць сапраўднага нільскага кракадзіла. На выставе "Таямніцы небяспечнага свету" былі прадстаўлены і іншыя экзатычныя экзэмпляры: чатырохметровы пітон, скарпіён, павукі-птушкаеды, рыба піранья, мыш-вампір.

Але сапраўдны фурор выклікала іншая падзея — гусіныя баі. Гусь-пераможца адправіцца ў Расію для ўдзелу ў "міжнародным" турніры.

НА ЗАНЯТКІ — З РУКЗАКОМ

Мудрыя людзі кажуць: у жыцці трэба ўмець усё. У тым ліку і знаходзіць выйсце з надзвычайнай сітуацыі, умець арывацца на прыродзе.

Таму не дзіўна, што унікальная запа для правядзення ўрокаў турызму, створаная ў 16-й Брэсцкай школе, ніколі не пустуе. Гэта сапраўдны палігон, дзе адбываюцца ўрокі турызму. Яны, дарэчы, уведзены ў школьную праграму ўсіх класаў.

На пад'ёме траверс-спуску юны турыст Рома ЖАЛЫБІН.

Падрыхтавала Ларыса ЛАЗАР.

спартсмен года

Яніна Карольчык

МАРЫЦЬ НАРАДЗІЦЬ ДВУХ СЫНОЎ І ГАТОВА ПАМЯНЯЦЬ АЛІМПІЯДУ НА СЯМ'Ю

Яніна Карольчык, беларускай алімпійскай чэмпіёнцы, напрыканцы мінулага года споўнілася 25 гадоў. Цудоўны ўзрост. Тым больш для прыгожай дзяўчыны, якая змагла прынесці краіне залаты медаль на Алімпіядзе. Многім запамніўся фотакадр, калі яна са шчаслівай усмешкай ускінула ўгору рукі пасля пераможнага кідка. Гэта быў трыумф. Хочацца спадзявацца, такія моманты, звязаныя са спортам і не толькі, яшчэ будуць у яе жыцці.

Нашым жа чытачам прапануем гутарку з Янінай не толькі пра спорт, але і пра жыццё ўвогуле. Ад сябе дадам: гаварыць з ёю прыемна і лёгка. Маленькі пакой у інтэрнаце (кватэра дабудоваецца), прыглушаны тэлевізар і вяслы смех. Не ведаю, як каму, мне ж надабаюцца вяслы людзі, здольныя дарыць усмешку нават малазнаёмму чалавеку.

Яніна з часоў Алімпіяды нават пахарашэла. Стала больш стройнай. І справа не ў дыетах, хаця дзяўчына імкнецца есці нямат. Дагэтуль аб'ём рабілі мышцы, якія спецыяльна ствараліся шляхам сілавых трэніровак.

— Закачэненне на 2-й—3-й стар. —

Фота Сяргея ДЗІСЕНКІ

зваротная сувязь: англія

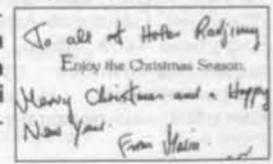
ДАР СВЯТАПОЛК-МІРСКАЙ ВЕРНЕЦЦА Ў МІР

У Лондане ў будынку пасольства Беларусі ў Вялікабрытаніі адбылася сустрэча пасла Беларусі Валерыя Садохі з прадстаўніцай роду Святаполк-Мірскіх Марыяй Святаполк-Мірскай, якая жыве ў Лондане.

М. Святаполк-Мірская перадала ў дар Мірскаму замку, уладальнікам якога ў мінулым былі яе родныя, карціну сваёй маткі, княгіні Надзеі Святаполк-

Мірскай "Зімовы пейзаж". Тэма карціны навеяна ўспамінамі пра дзіцячыя гады, праведзеныя княгіняй у Міры. М. Святаполк-Мірская выказала пажаданне, каб карціна яе маці была размешчана ў адной з залаў замка.

АД РЕДАКЦЫІ: з нагоды калядных святаў спадарыня Святаполк-Мірская даслала рэдакцыі сваё віншаванні:

захавай традыцыю
ЖАНЫЦЬБА ЦЯРЭШКІ

Студзень багаты на святы. Пасля Каляд пачыналіся так званыя "Крывыя вечары", якія працягваліся да Запускаў (20 студзеня). У гэты час нашы продкі ладзілі шэраг святочных абрадаў. Адзін з іх — "Жаніцьба Цярэшкі".

У беларускай міфалогіі Цярэшка — азычніці Бог, апякун маладых. Ён і быў галоўным героем абраду.

"Жаніцьбу Цярэшкі" ў Полацкім павеце запісаў вядомы фалькларыст М. Нікіфароўскі. Вось як там спявалі пра галоўнага героя:

Цярэшка валочыцца,
Бо жаніцца хочацца,
Ён туды-сюды зірнець,
Дзе мілу сваю дзець.

Валочыцца, выглядае,
Хто да яго любасць мае.

— Закачэненне на 8-й стар. —

анонс

ПЕРАКЛАДАЮЧЫ БАРЫСА ПАСТАРНАКА

З багавейнай боязю, са смакам Падбіраю вобмацкам радкі. Гутару з Барысам Пастарнакам, Зябікі мост будую ўздоўж ракі.

Салавей-разбойнік словагаю Аглушае, запрашае — і Немагчымасцю дапамагае Посах угадаць у пугаўі.

Колькі б у туман ні гналі вы іх, Пазнаюцца чоўны па стэрнах. Ступняў пяцістопных ямбаў вывіх Адчуваў шалёны Пастарнак.

Ён над вершам панам запануе, Бо радкі складаліся наўзрыдзь. Я Паэту ціха прапаную Беларускай мовай гаварыць.

Рыгор БАРАДУЛІН.

* Вершы Барыса Пастарнака ў перакладзе Рыгора Барадуліна — у наступным нумары.

у парламенце

МІЖНАРОДНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА ПАШЫРАЕЦЦА

Мінулы год быў досыць складаным для беларускага парламента, дэпутаты якога ўпершыню перайшлі на прафесійную работу. Гэтая ўмова павінна спрыяць галоўнай мэце — стварэнню законнай, накіраваных на лепшае ўпарадкаванне грамадства, стварэнню спрыяльных умоў для развіцця дзяржавы і жыцця чалавека.

Разам з тым, як лічыць старшыня камісіі Палаты прадстаўнікоў па міжнародных справах і сувязях з СНД Анатоль Малафееў, працэс нармальнай кананатворчасці шмат у чым залежыць ад міжнародных кантактаў і міжпарламенцкага супрацоўніцтва. Развіццю гэтага напрамку надаецца асобая ўвага.

Зараз прадстаўнікі Нацыянальнага Сходу Беларусі падтрымліваюць пастаянныя сувязі з 10 міжнароднымі парламенцкімі структурамі. Плённа развіваецца супрацоўніцтва з Міжпарламенцкім Саюзам, які аб'ядноўвае парламенты больш 140 краін свету, а таксама ў рамках Садружнасці Незалежных Дзяржаў.

Беларускія кананатворцы спадзяюцца, што такія ж добрыя і шчырыя ўзаемаадносіны будуць складацца ў будучыні і з еўрапейскімі парламенцкімі структурамі — ПАСЕ і АБСЕ. Але, нягледзячы на тое, што голас Беларусі пакуль не ўлічваецца на пасяджэннях ПАСЕ і АБСЕ, дэ-факта наш парламент прызнаны і ў Еўропе: беларускія парламентарыі актыўна ўдзельнічаюць у рабоце парламенцкіх асамблей гэтых арганізацый, і іх пункт гледжання нярэдка ўлічваецца пры прыняцці рашэнняў, як гэта адбылося пры абмеркаванні ПАСЕ чарнобыльскіх праблем. Як лічыць Анатоль Малафееў, зараз працягваецца працэс актыўнага дыялога з еўрапейскімі парламентарыямі, які дазволіць выйсці на новы ўзровень ўзаемаадносін. У канцы студзеня ча-

каецца прыбыццё на Беларусь рабочай групы парламентарыяў АБСЕ, а затым — Савета Еўропы. «Мы гатовы да гэтых сустрэч, каб выказаць свой пункт гледжання па пытаннях, што нас цікавяць. Галоўнае — пераадолець псіхалагічны бар'ер ва ўзаемаадносінах з ПАСЕ і АБСЕ, кіруючыся здаровым сэнсам і ўзаемнымі інтарэсамі», — гаворыць Анатоль Аляксандравіч.

Што тычыцца двухбаковых кантактаў, то, па словах А. Малафеева, яны развіваюцца досыць інтэнсіўна. Нядаўна па запрашэнні замежных калег беларускія дэпутаты наведвалі Бельгію і Швецыю, а зараз чакаюць візітаў у адказ. Нядаўна прадстаўнікі Нацыянальнага Сходу прынялі ўдзел у рабоце парламенцкай асамблеі Чарнаморскага эканамічнага аб'яднання, дзе бакі праявілі ўзаемную цікавасць да супрацоўніцтва.

Цяпер у Палаце прадстаўнікоў створана 58 двухбаковых дэпутацкіх груп, якія цесна ўзаемадзейнічаюць з калегамі з блізкага і далёкага замежжа.

Ларыса ЛАЗАР.

спадчына

МУЗЫЧНЫ ЗАВУЛАК, 5

У гэтага дома, што знаходзіцца ў старажытнай частцы Мінска — Верхнім горадзе, надзвычай багатая гісторыя.

У 1810 годзе мінскі мешчанін Якуб Траян атрымаў ад гарадскіх улад дазвол на будаўніцтва, і неўзабаве на высокім пагорку над Свіслаччу ўзняўся трохпавярховы будынак, да якога ў 40-я гады XIX стагоддзя была зроблена прыбудова. Гэта быў жылы дом, і некаторы час у ім кватаравала сям'я Станіслава Манюшкі. У час першай сусветнай вайны тут знаходзіўся прызыўны пункт расійскага вайска. А потым дом падзялілі на кватэры-клятушкі, дзе жылі людзі.

Калі прыйшоў час рэстаўрацыі Верхняга горада, было вырашана размясціць тут музей гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Беларусі, які фактычна ўжо існаваў і сабраў багатую калекцыю экспанатаў — амаль чатырнаццаць тысяч адзінак.

І вось рэстаўрацыя будынка завершана, ён перададзены музею. Дырэктар музея Зінаіда Кучар вырашыла адзначыць гэтую падзею своеасаблівымі ўваходзінамі, запрашаючы ў госці сяброў: супрацоўнікаў мінскіх музеяў, кіраўніцтва

Міністэрства культуры, мастакоў, журналістаў, тэатральных дзеячаў. Канцэртная зала музея, дзе плануецца правядзенне камерных канцэртаў, была перапоўнена. Гаспадары будынка расказалі пра далейшую працу па стварэнні экспазіцыі. Распрацавана навуковая канцэпцыя, і ўжо да канца бягучага года дзве залы першага паверха прымуць наведвальнікаў, якіх чакае там цікавы аповед пра гісторыю тэатральнай і музычнай культуры Беларусі. Тут можна будзе пазнаёміцца з батлейкай, скамарохамаі, з народнымі абрадамі. Сказалі сваё слова архітэктар-рэстаўратар Уладзімір Старасцін, мастак Уладзімір Крываблоцкі, які працуе над афармленнем экспазіцыі. Ну а госці, як і належыць у такіх выпадках, выказвалі шчырыя добрыя пажаданні і рабілі падарункі, сярод якіх трапіліся сапраўдныя музейныя каштоўнасці.

НА ЗДЫМКАХ: будынак новага музея; мастак Уладзімір КРЫВАБЛОЦКІ і архітэктар Уладзімір СТАРАСЦІН; сапраўдную рэліквію — афішу беларускага вечара, які адбыўся ў Вільні ў 1911 годзе, атрымала дырэктар музея Зінаіда КУЧАР ад свайго калегі Генадзя БАРКУНА.

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

сітуацыя

ЦЫРЫМОНІЯ ў «КУРАПАТАХ»

15 студзеня ў мемарыяльным комплексе «Куропаты» адбылася цырымонія, на якой быў адкрыты ўзноўлены мемарыяльны помнік, разбураны вандаламі.

На цырымоніі прысутнічалі намеснік міністра замежных спраў Рэспублікі Беларусь Аляксандр Сычоў і пасол ЗША ў Беларусі Майкл Козак.

На здымку: у час цырымоніі.

Віктар ТАЛОЧКА, БелГА.

дыякур'ер

УРАЧЫСТАСЦІ ў ДУРБАНЕ

У Дурбане (ПАР) прайшлі мерапрыемствы, прысвечаныя святкаванню 90-годдзя з дня стварэння Афрыканскага Нацыянальнага Кангрэса (АНК) — кіруючай партыі ў Паўднёвай Афрыцы. Па запрашэнні Генеральнага сакратара АНК Кагалема Матлантэ ў мерапрыемствах прыняў удзел Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Беларусі ў ПАР Анатоль АХРАМЧУК.

У святкаванні юбілею, які з'яўляецца адной з найважнейшых палітычных падзей года, прынялі ўдзел прэзідэнт Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі Таба Мбекі, які з'яўляецца адначасова прэзідэнтам Афрыканскага Нацыянальнага Кангрэса, віцэ-прэзідэнт ПАР, чле-

ны ўрада Паўднёвай Афрыкі, міжнародныя госці, прадстаўнікі дыпламатычнага корпуса.

Падчас візіту ў Дурбан адбыліся сустрэчы і размовы А. Ахрамчука з віцэ-прэзідэнтам ПАР Джакабам Зумай, спікерам і намеснікам спікера парламента ПАР, міністрамі пры канцылярыі прэзідэнта ПАР, кіраўніцтвам міністэрстваў культуры, мастацтваў, навукі і тэхналогій, а таксама з прадстаўнікамі буйнога паўднёваафрыканскага бізнесу. У час абмену думкамі выявілася супадзенне падыходаў беларускага і паўднёваафрыканскага бакоў па пытаннях удасканалення двухбаковай дагаворна-прававой базы, пашырэння гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, інтэнсіфікацыі ўзаемадзеяння ў такіх галінах, як навукі і тэхналогіі, адукацыя, ахова здароўя.

спартсмен года

ЯНІНА КАРОЛЬЧЫК

— Пачатак на 1-й стар.

— Вы ніколі не думалі пра сябе як пра Папялушку!

— Не ведаю. Чалавек можа стварыць сабе баль у любы дзень. Усё залежыць ад яго. Але тупліка я не губляла. Мабыць, у мяне яшчэ ўсё наперадзе.

— Чым сёння напоўнена ваша жыццё?

— Я шмат працую. Канешне, зараз мае трэніроўкі нельга параўнаць з перадалімпійскімі. Мы з трэнерам вырашылі не ўдзельнічаць у чэмпіянаце Еўропы, бо занадта цяжкімі былі

два апошнія гады. Хочацца адпачыць, каб назапасіць сілы да чэмпіянату свету і наступнай Алімпіяды.

Але трэніроўкі ў мяне штодзённыя, акрамя нядзелі. Асноўны аб'ём працы выпадае менавіта на зіму: штанга, бег, скачкі...

— Сёння ўжо адпрацавалі!

— Сёння — вучоба ў акадэміі.

Я ж студэнтка 5 курса. Трэба атрымаць вышэйшую адукацыю.

— Вы нарадзіліся на хутары ў Гродзенскай вобласці. Своеасаблівая атмасфера: цішыня і школа за некалькі кіламетраў, ці не так!

КАНЦЭРТЫ ХОРУ «РАЇЦА» ў АўСТРЫІ

У Аўстрыі з каляднымі канцэртнамі выступіў хор дзяўчат «Раіца» пад кіраўніцтвам Віктара Масленікава.

Прыезд мінскага хору стаў магчымым дзякуючы партнёрскім адносінам, якія склапіліся з хорам з Венy «Jung Wien».

«Раіца» дала за два тыдні 15 канцэртаў на розных пляцоўках Венy і зямлі Ніжняга Аўстрыя. Вяршыняй знаходжання хору ў Аўстрыі стала выступленне ў Венскай ратушы на каляндным канцэрце. Па традыцыі ў гэтым канцэрце прымаюць удзел вядучыя харавыя калектывы Аўстрыі і іншых еўрапейскіх краін.

Майстэрства і рознабаковы рэпертуар «Раіцы» атрымалі захопленыя водгукі ў аўстрыйскай прэсе, хор зноў запрашаны прыехаць у Аўстрыю з канцэртамі.

Прэс-служба МЗС.

здарэнні

МАКАВАЯ «ХВАРОБА»

Па даных Гомельскага абласнога наркалагічнага дыспансера, на ўліку за неведчыцкае ўжыванне наркатычных сродкаў стаіць 1 527 чалавек, з якіх 77 працэнтаў — з дыягназам «опійная наркамания».

Сёння дзейнасць супрацоўнікаў і кіраўніцтва УУС Гомельскага аблвыканкома, супрацоўнікаў пракуратуры ў значнай ступені накіравана на барацьбу з незаконным абаротам наркатыкаў. У шэрагу раёнаў дзейнічаюць адпаведныя групы. Супрацоўнікі гэтых службаў выявілі 95 працэнтаў злачынстваў, звязаных з наркатыкамі. З іх дапамогай устаноўлена больш тысячы фактаў незаконнага пасеву наркаўтрымліваючых раслін.

Вераніка БОХАН.

МАРЫЦЬ НАРАДЗІЦЬ ДВУХ СЫНОЎ І ГАТОВА ПАМЯНЯЦЬ АЛІМПІЯДУ НА СЯМ'Ю

— За чатыры. У нас побач былі дзве вайсковыя часці. Так што дзяцей развозіла спецыяльная машына... У нас там цудоўная прырода. Сапраўды, цішыня. Раней былі суседзі, зараз засталася толькі хата маіх бацькоў. Дома вельмі добра. Бывае, так засмуткуеш па бацьках, па родных мясцінах... У Мінску ж зусім іншы рытм жыцця. Шмат людзей, шуму. Часта мару хаця б тыдзень адпачыць дома ад гарадскога тлumu. Праўда, удаецца гэта не заўсёды. Вось і пад Новы год заязджала ўсяго на некалькі гадзін.

— Спорт «сябруе» з людзьмі, якія маюць моцную сілу волі...

— Так, бывае, што трэба пераадолець самога сябе.

— Апошнім часам вы ператвараецеся ў свецкую даму. Вас можна ўбачыць у рэкламе, спартыўных, забаўляльных праграмах Беларускага тэлебачання...

— Я з задавальненнем адкрыла для сябе гэты бок жыцця. Ведаецца, падчас трэніровак не надта думаеш пра тое, як выглядаеш. А калі запрашаюць на розныя імпрэзы, прыходзіцца і пра сукенку, і пра ўпрыжжэнні паду-

алімпіяда -2002

СОЛТ-ЛЕЙК-СІЦІ – СТАЛІЦА ХІХ ЗІМОВЫХ АЛІМПІЙСКІХ ГУЛЬНЯЎ

Солт-Лейк-Сіці (штат Юта, ЗША) быў выбраны МАК сталіцай зімовых ХІХ Алімпійскіх гульняў 16 чэрвеня 1995 года.

Солт-Лейк-Сіці — галоўны цэнтр правядзення зімовых Алімпійскіх і Паралімпійскіх гульняў. "Сэрца Гульняў" знаходзіцца ва ўніверсітэцкім гарадку Універсітэта штата Юта. Большая частка спартыўнага Солт-Лейк-Сіці размешчана ў межах гістарычнай часткі горада, вядомага як Форт Дуглас.

ХІХ зімовыя Алімпійскія гульні будуць праходзіць у Солт-Лейк-Сіці ў перыяд з 8 па 24 лютага 2002 года з удзелам 3 500 атлетаў і службовых асоб з 80 краін свету. Спартсмены абудуцца па сямі накірунках з розыгрышам 70 камплектаў медалёў.

Каля 20 000 радыёкампаній і іншых СМІ будуць асвятляць увесь ход Гульняў. Галоўны прэс-цэнтр (МПС) і міжнародны цэнтр радыёперадач (IBC) будуць знаходзіцца ў будынку Salt Palace Convention Centre.

БЕЛАРУСЬ АЛІМПІЙСКАЯ

Гісторыя выступленняў беларускіх атлетаў на зімовых Алімпійскіх гульнях вядзе свой адлік з 1964 года, калі алімпійцы рэспублікі выступалі ў складзе каманды СССР.

Першымі зімовымі алімпійцамі сталі канькабежца **Эдуард Матусевіч** — удзельнік IX і X зімовых Алімпійскіх гульняў (1964 год — Інсбрук, 1968 год — Грэнобль) і лыжніца **Рыта Ачкіна**, якая ў складзе каманды Савецкага Саюза ў эстафете 3x5 кіламетраў на IX зімовых Алімпійскіх гульнях у 1964 годзе заваявала бронзавы медаль. Гэта ўзнагарода стала першай у гісторыі Рэспублікі Беларусь на зімовых Алімпійскіх гульнях.

Удзельніцай XIV зімовых Алімпійскіх гульняў у Сараеве (1984 год) была лыжніца **Тамара Маркашанская**.

Другі "зімовы" алімпійскі медаль для Беларусі заваяваў наш спартыўны канькабежца шасціразовы чэмпіён свету **Ігар Жалязоўскі**. Ён стаў бронзавым прызёрам XV зімовых Алімпійскіх гульняў у Калгары (1988 год) на дыстанцыі 1 000 метраў.

Паспяхоўны для прадстаўнікоў нашай рэспублікі былі XVI зімовыя Алімпійскія гульні ў Альбервілі (1992 год), дзе выступала пяць беларускіх спартсменаў: Аляксандр Папоў, Яўген Рэдзькін, Святлана Парамыгіна (усе — біятлон), Ігар Жалязоўскі (канькабежны спорт), Наталля Мішукцёнак (фігурнае катанне). Алімпійскімі чэмпіёнамі сталі Яўген Рэдзькін у індыўдуальнай гонцы на 20 кіламетраў і Наталля Мішукцёнак у парным катанні, а Аляксандр Папоў у эстафете 4x7,5 кіламетра выйграў сярэбраны медаль.

Упершыню самастойнай камандай спартсмены Рэспублікі Беларусь выступілі на XVII зімовых Алімпійскіх гульнях у нарвежскім Ліліхамеры. Менавіта з гэтых зімовых спартыўнаў пачынае адлік найноўшай гісторыі беларускага спорту.

Нацыянальны алімпійскі камітэт Рэспублікі Беларусь дэлегаваў на Гульні 33 спартсмены, якія выступілі ў сямі відах алімпійскай праграмы: біятлоне, фрыстайле, канькабежным спорце, лыжных гонках, лыжным дваябор'і, скачках з трампліна, фігурным катанні.

Першы алімпійскі медаль у гісторыі краіны на Алімпійскіх гульнях заваявала біятлістка **Святлана Парамыгіна**, якая стала ў Ліліхамеры сярэбраным прызёрам у індыўдуальнай гонцы на 7,5 кіламетра. Сярэбраны медаль на гэтых Гульнях быў удастоены і канькабежца **Ігар Жалязоўскі** на дыстанцыі 1 000 метраў.

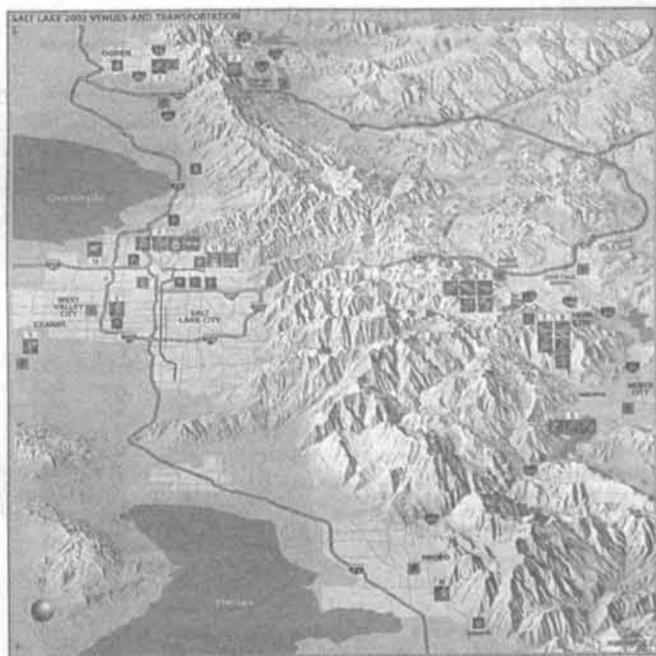
Па выніках Гульняў зборная Беларусі ў неафіцыйным камандным заліку заняла 15-е месца сярод 67 краін — удзельніц Алімпійскіх гульняў.

У лютым 1998 года нацыянальная каманда Рэспублікі Беларусь у колькасці 68 чалавек у дзевяці відах спорту выступіла на XVIII зімовых Алімпійскіх гульнях у японскім горадзе Нагана. Бронзавыя медалі заваявалі **Аляксей Айдарэў** (біятлон) у індыўдуальнай гонцы на 20 кіламетраў і **Дзмітрый Дашчынскі** (фрыстайл). У васьмёрку мацнейшых каманд на Алімпійскіх гульнях увайшла нацыянальная зборная па хакею.

Сярод 72 краін-удзельніц каманда Беларусі заняла 20-е месца.

Зімовыя Алімпійскія гульні ў Солт-Лейк-Сіці адкрываюць новую старонку ў беларускім спорце. Хочацца спадзявацца, што на гэтым чыстым аркушы з'явіцца новыя імёны прызёраў Алімпійскіх гульняў.

КАЛЯНДАР ВЫСТУПЛЕННЯЎ БЕЛАРУСКІХ СПАРТСМЕНАЎ НА ХІХ ЗІМОВЫХ АЛІМПІЙСКІХ ГУЛЬНЯХ

Дата	Нумар праграмы	М/ж	Час старту (мясцовы)	Час старту (белар.)
БІЯТЛОН				
11 лютага	15 км	ж	11.00	19.00
	20 км	м		
13 лютага	спрынт 10 км	м	11.00	19.00
	спрынт 7,5 км	ж		
16 лютага	гонка праследавання 12,5 км	м	9.00	17.00
	гонка праследавання 10 км	ж		
18 лютага	эстафета 4x7,5 км	ж	11.30	19.30
20 лютага	эстафета 4x7,5 км	м	11.00	19.00

Дата	Нумар праграмы	М/ж	Час старту (мясцовы)	Час старту (белар.)
ЛЫЖНАЕ ДВАБОР'Е				
09 лютага	скачкі K90	м	9.00	17.00
10 лютага	гонка 15 км	м	9.00	17.00
14 лютага	скачкі K90 камандныя	м	8.30	16.30
15 лютага	эстафета 4x5 км	ж	9.00	17.00
21 лютага	скачкі K120 спрынт	м	10.30	18.30
22 лютага	гонка 7,5 км спрынт	м	10.00	18.00

Дата	Нумар праграмы	М/ж	Час старту (мясцовы)	Час старту (белар.)
ЛЫЖНЫЯ ГОНКІ				
09 лютага	15 км — стыль	м	9.00	17.00
	30 км — стыль	ж		
12 лютага	10 км — стыль	ж	9.00	17.00
	15 км — стыль	м		
14 лютага	10+10 км	м	9.15	17.15
15 лютага	5+5 км	ж	9.00	17.00
17 лютага	эстафета 4x10 км	м	9.30	17.30
19 лютага	1,5 км спрынт	ж	9.00	17.00
	1,5 км спрынт	м		
21 лютага	эстафета 4x5 км	ж	12.30	20.30
23 лютага	50 км класічны стыль	м	9.30	17.30
24 лютага	30 км класічны стыль	ж	9.30	17.30

Дата	Нумар праграмы	М/ж	Час старту (мясцовы)	Час старту (белар.)
СКАЧКІ НА ЛЫЖАХ З ТРАМПЛІНА				
08 лютага	K90 кваліфікацыя	м	9.00	17.00
10 лютага	K90 фінал	м	8.30	16.30
12 лютага	K120 кваліфікацыя	м	8.30	16.30
13 лютага	K 120 фінал	м	8.30	16.30
18 лютага	K120 каманды	м	8.30	16.30

Дата	Нумар праграмы	М/ж	Час старту (мясцовы)	Час старту (белар.)
КАНЬКАБЕЖНЫ СПОРТ				
09 лютага	5000 м	м	12.00	20.00
10 лютага	3000 м	ж	13.00	21.00
11 лютага	500 м	м	13.00	21.00
12 лютага	500 м	ж	13.00	21.00
13 лютага	500 м	ж	17.00	01.00
14 лютага	500 м	ж	17.00	01.00
16 лютага	1000 м	м	13.00	21.00
17 лютага	1000 м	ж	17.15	01.15
19 лютага	1500 м	м	13.00	21.00
20 лютага	1500 м	ж	13.00	21.00
22 лютага	10000 м	м	12.00	20.00
23 лютага	5000 м	ж	13.00	21.00

Чорным колерам адзначаны дні ўдзелу ў спартыўных беларускіх алімпійцаў.

Дата	Нумар праграмы	М/ж	Час старту (мясцовы)	Час старту (белар.)
ФІГУРНАЕ КАТАННЕ				
09 лютага	пары, кароткая праграма		18.30	02.30
11 лютага	пары, адвольная пр.		17.45	01.45
12 лютага	м, кароткая праграма		17.15	01.15
14 лютага	м, адвольная праграма		17.45	01.45
15 лютага	танцы, абавязковы танец		15.45	23.45
17 лютага	танцы, арыянальны танец		17.30	01.30
18 лютага	танцы, адвольны танец		17.15	01.15
19 лютага	ж, кароткая праграма		17.15	01.15
21 лютага	ж, адвольная праграма		17.45	01.45
22 лютага	паказальны выступленні		18.45	02.45

Дата	Нумар праграмы	М/ж	Час старту (мясцовы)	Час старту (белар.)
ФРЫСТАЙЛ				
09 лютага	могул	ж	9.00	17.00
12 лютага	могул	м	9.00	17.00
16 лютага	акрабятка (кваліфікацыя)	ж, м	10.00	18.00
18 лютага	акрабятка (фінал)	ж	12.00	20.00
19 лютага	акрабятка (фінал)	м	12.00	20.00

Дата	Нумар праграмы	М/ж	Час старту (мясцовы)	Час старту (белар.)
ХАКЕИ				
09 лютага	Беларусь — Украіна	м	14.00	22.00
	Славакія — Германія	м	16.00	00.00
	Аўстрыя — Латвія	м	19.00	03.00
	Швейцарыя — Францыя	м	21.00	05.00
10 лютага	Аўстрыя — Германія	м	16.00	00.00
	Латвія — Славакія	м	19.00	03.00
11 лютага	Канада — Казахстан	ж	11.00	19.00
	Швецыя — Расія	ж	14.00	22.00
	Украіна — Швейцарыя	м	16.00	00.00
	Беларусь — Францыя	м	19.00	03.00
12 лютага	ЗША — Германія	ж	11.00	19.00
	Фінляндыя — Кітай	ж	14.00	22.00
	Славакія — Аўстрыя	м	16.00	00.00
	Германія — Латвія	м	19.00	03.00
13 лютага	Расія — Канада	ж	11.00	19.00
	Швецыя — Казахстан	ж	14.00	22.00
	Швейцарыя — Беларусь	м	16.00	00.00
	Францыя — Украіна	м	14.00	22.00
14 лютага	Фінляндыя — Германія	ж	16.00	00.00
	за 11 месца	м	19.00	03.00
	Кітай — ЗША	ж	21.00	05.00
	за 9 месца	м	16.00	00.00
	за 13 месца	м	19.00	03.00
15 лютага	Расія — кв	м	11.00	19.00
	Казахстан — Расія	ж	14.00	22.00
	Канада — Швецыя	м	16.00	00.00
	Чэхія — кв	м	19.00	03.00
	Фінляндыя — ЗША	м	11.00	19.00
16 лютага	ЗША — Фінляндыя	ж	14.00	22.00
	Германія — Кітай	ж	16.00	00.00
	Фінляндыя — кв	м	19.00	03.00
	Канада — Швецыя	ж	11.00	19.00
	ЗША — Расія	м	14.00	22.00
17 лютага	5—8 (A3-B4)	ж	16.00	00.00
	Швецыя — Чэхія	м	19.00	03.00
	5—8 (B3-A4)	ж	15.00	23.00
18 лютага	кв — ЗША	м	16.00	00.00
	Расія — Фінляндыя	м	19.00	03.00
	Чэхія — Канада	м	20.45	04.45
	кв — Швецыя	м	11.00	19.00
19 лютага	паўфінал	ж	14.00	22.00
	за 7 месца	ж	16.00	00.00
	паўфінал	ж	19.00	03.00
	за 5 месца	ж	20.45	04.45
20 лютага	чвэрцьфінал	м	11.00	19.00
	чвэрцьфінал	м	14.00	22.00
	чвэрцьфінал	м	16.45	00.45
	чвэрцьфінал	м	19.00	03.00
21 лютага	за 3 месца	ж	21.30	05.30
	фінал	ж	14.00	22.00
22 лютага	паўфінал	м	16.00	00.00
	паўфінал	м	19.00	03.00
23 лютага	за 3 месца	м	21.00	05.00
24 лютага	фінал	м	11.00	19.00

Дата	Нумар праграмы	М/ж	Час старту (мясцовы)	Час старту (белар.)
ШОРТ-ТРЭК				
13 лютага	1500 м кваліфікацыя і фінал	ж	18.00	02.00
	1000 м кваліфікацыя	м		
	эстафета 5000 м	м		
16 лютага	500 м кваліфікацыя і фінал	ж	18.00	02.00
	эстафета 3000 м	ж		
	кваліфікацыя	ж		
20 лютага	1000 м фінал	м		
	1500 м фінал	м	18.00	02.00
	эстафета 3000 м	м	18.00	02.00
	фінал	ж		
23 лютага	1000 м кваліфікацыя	ж		
	500 м фінал	м	18.00	02.00

маць. Прыемна добра выглядаць.

— Дзе ж вы апрацаецеся!

— У мяне ёсць свой мадэльер, ён прапануе цікавыя ідэі. Калі я апрачаю пашытае ёю, то ведаю, што ні ў кога такога няма.

— Жанчыны сочаць за сабой, стараюцца быць прыгожымі. Ці здольныя мужчыны па-сапраўднаму ацаніць нашы намаганні!

— Ну, калі гавораць кампліменты, значыць, здольныя. Мне прыемна, што часам яны нават дагледжанасць рук заўважаюць. Я люблю нанесці на пазногці ўсялякія малюнкі, да прыкладу. І мне падабаецца, калі мужчыны гэта адзначаюць.

Я думаю, яны ўсё бачаць, проста не заўсёды асмельваюцца сказаць.

— Вы адна з самых зайздросных нявест на Беларусі. Ці вялікая чарга паклоннікаў!

— Не ведаю. Пакуль я ацэньваю іх знакі ўвагі. Да прыкладу, адзін мой знаёмы падарыў мне на дзень нараджэння 25 руж.

— Ну а замуж вы збіраецеся?

— Усяму свой час.

— Пасля другога алімпійскага медала!

— Ведаецца, я не загадваю. Тут жа ўсё можна быць. Я стаўлюся да гэтага вельмі сур'ёзна. Калі б у маім жыцці з'явіўся надзейны чалавек, я гатова нават Алімпіяду памяняць на сям'ю.

Але гэта павінна быць нешта сапраўднае. Мару нарадзіць двух сыноў, якія будуць падобныя на мяне.

Разумею, у жыцці ўсё здараецца, як Бог пашле. Мне часам спрабуюць каго-небудзь сасватваць. Але, здаецца, час сватаўства мінуў. Многае залежыць ад настрою. Можна абмяняцца тэлефонамі, а сустрэцца толькі праз паўгода. А там і змяніць жыццё.

Трэба навучыцца даяраць адзін аднаму. Нездарма ж у нас часцей за ўсё ствараюцца сем'і, дзе муж і жонка — спартсмены ці трэнеры. Ім прасцей зразумець адзін аднаго. Дзеці з маленства — на трэніроўках, зборах, спартыўных. Я б сказала,

што спартсмены — людзі загартаваныя, да ўсяго гатовыя, да сумяшчэння спорту і сямейнага жыцця ў тым ліку.

— Як вы аднаўляецеся фізічна, псіхалагічна?

— Адпачываю. Да псіхалагаў не хаджу. Для мяне больш прыемна сустрэцца з сябрамі.

— А як наконт "зорнай хваробы"!

— Сёй-той спрабаваў папракаць у гэтым. Але ў мяне засталася тыя ж сярбы, што і да Алімпіяды, я сама — тая ж. Іншая справа, што з'явілася шмат новых знаёмстваў. Але гэта звычайна дзелавае стас

гасцеўня

Сярод гасцей кінафестываля «Лістапад» быў папулярны артыст тэатра і кіно, народны артыст СССР Георгій Жжонаў, знаёмы па фільмах «Памылка рэзідэнта», «Лёс рэзідэнта», «Гарачы снег» і многіх іншых. Яго нечаканы маналог мы прапануем вашай увазе.

Георгій ЖЖОНАЎ:

«МАЯ ПЕРШАЯ ЖОНКА БЫЛА БЕЛАРУСКАЙ»

— Я даўно знаёмы з Мінскам, з беларускім кінематографам. Скончыў гукавое кінаадаптаванне Інстытута сцэнічных мастацтваў, які знаходзіўся ў Ленінградзе, цяпер Санкт-Пецярбургу, і субсідзіраваўся беларускімі ўладамі. Мы пачыліся беларускімі студэнтамі, а выкладаў у нас Сяргей Герасімаў. Гэта быў яго першы акцёрскі выпуск. У 1934 годзе я ўпершыню наведаў Мінск: быў запрошаны на юбілей беларускага кінематографа. Кінастудыя знаходзілася тады ў памяшканні касцёла. Тагачасны Мінск не меў нічога агульнага з тым, што я убачыў цяпер. Раней гэта быў горад драўляных пабудов.

Я заўсёды з цікавасцю назіраю за беларускім кінематографам. Здымаўся тут шмат, і гэта пакінула вялікі след у мае акцёрскай і чалавечай біяграфіі. Я люблю Беларусь і беларусаў. І мая першая жонка

ліставанне

КАЛЯДЫ Ў «СВІТАНКУ»

13 студзеня ў Рызе, у вялікай зале дома, які належыць Асацыяцыі нацыянальна-культурных жаншасцей Латвіі, Латвійскае таварыства беларускай культуры «Світанак» ладзіла святкаванне Новага года і Каляд.

Вечарына, як заўсёды, аб'яднала беларусаў рознага веравання: праваслаўных і католікаў. І, як заўсёды, разам з бацькамі прыйшлі на свята дзеці, вучні Рыжскай беларускай асноўнай школы і навучэнцы беларускай мастацкай студыі «Вя-

захавай традыцыю

У навагоднія і калядныя святы мы сустракаемся за багатым сталом, каб пажадаць родным і блізкім шчасця і дабрабыту на будучыню. Калі Новы год па традыцыі лічыцца сямейным святам, то Каляды — час сустрэч з сябрамі. Са святочнымі віншаваннямі да добрага сябра газеты, старшыні Беларускага саюза фалькларыстаў Васіля ЛІЦВІНКІ завітай наш карэспандэнт і (добрая ўдача!) тут жа сустраў яшчэ аднаго знайцу беларускага фальклору Руслана КАЗЛОЎСКАГА, старшага выкладчыка кафедры беларускай літаратуры Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы. У шчырай гаворцы ўзнікла цікавая тэма, якую прапануем нашым чытачам: ці не зубілі мы здольнасць весці застольны рэй, як і якія песні спяваем у час свята.

Васіль ЛІЦВІНКА: Памкненні спяваць народныя песні за сталом у нашых людзей ёсць. Другога на хапае: ведання слоў і ладу выканання. Апошнім часам назіраю, асабліва ў гарадскім асяроддзі, як песня сціхае пасля аднаго-двух куплетаў. І што тады застаецца чалавеку? Прыкладацца да чаркі ці праз гадзіну якую дадому ісці. Застольныя песні спецыяльна ў народзе спяваюцца, каб пабавіцца, каб развесяліць сябе, каб палепшыць настрой і радзей да чаркі прыкладацца. Чым больш спяваюць, тым меней п'юць. Увогуле ж, першае, на што дзейнічае гарэлка адмоўна, гэта музычны слых. Тады ніякай асалоды ад спеваў ніхто не атрымае. Застолле ў беларусаў — пэўны рытуал, рух на фоне песні. У старажытныя часы кожнае дзеянне за сталом мела магічны сэнс. Калі ў чалавека з'явіўся самы прыгожы дар пасля мовы — здольнасць да песні, яна суправаджае яго на ўсіх святах. На жаль, апошнім часам мы губляем гэтую здольнасць.

была беларускай. Праўда, мой лёс склаўся так, што я павінен быў паехаць на Поўнач (акцёр далікатна змаўчаў наконт яго высылкі па даносу. — Т. К.) на многія гады, і я ёй, па праўдзе гаворачы, даў «вольную», сказаў: «Ты мяне не чакай, хутчэй за ўсё, я не вярнуся». Але, як аказалася, беларускі — верныя жанчыны: яна не выйшла замуж. Усе гэтыя 17 гадоў чакала мяне. Але, на жаль, я сам не дачакаўся сустрэчы з ёю. Так выйшла... Але мае пакланенне, мая павага да беларускай жанчыны жыве да гэтай пары. Словам, да Беларусі, да ўсяго, што на яе зямлі, я стаўлюся з вялікай любоўю і павагай. Я рады, што зноў тут, сустракаюся з цудоўнымі людзьмі, што бачу горад, які заўсёды любіў і які з кожным годам прыгажэе.

Запісала Таццяна КУВАРЫНА.

сёлка». З вялікім захапленнем паглядзелі дарослыя ў выкананні дзяцей спачатку казку «Калядная зорка», а потым вельмі ўзрадаваў усіх школьныя вакальны гурт «Вавёрка» сваім высокім узроўнем выканання навагодніх і калядных песняў на розных мовах. Але найбольш спадабаліся ўсім песні і вершы на роднай мове. Вельмі ж мілагучна і пранікнёна яны гучалі.

Дарослыя таксама не адставалі ад дзяцей. Стараннямі вядомага ў Рызе беларуса-музыкі спадара Сяргея Калеснікава нікому не было сумна.

Таццяна КАЗАК.

вернісаж

ГАБЕЛЕНАВАЯ ВЯСЁЛКА

У Нацыянальным мастацкім музеі адбылася выстава габеленаў Валянціны МАРКАВЕЦ-БАРТЛАВАЙ, вядомага майстра гэтага лёдзь не самага старажытнага мастацтва.

Валянціне толькі што споўнілася пяцьдзесят год. Яе жыццё — паступовы рух да той вяршыні мастацтва, якой яна дасягнула сёння. Скончыўшы ў 1973 годзе Беларускае дзяржаўнае тэатральна-мастацкае інстытут (зараз Акадэмія мастацтваў), яна амаль адразу стала працаваць мастаком Барысаўскага камбіната прыкладнага мастацтва Мастацкага фонду Беларусі.

Першыя творы мастачкі звязаны з пошукам у галіне беларускага нацыянальнага касцюма. І адразу вялікі поспех: па яе распрацоўках ствараюцца сцэнічныя касцюмы для Дзяржаўнага ансамбля «Песняры».

Дзяржаўнага акадэмічнага народнага хору Рэспублікі Беларусь, для шэрагу калектываў мастацкай самадзейнасці.

Адначасова Валянціна працавала і над габеленамі. Тое, што яна робіць, выконвае не толькі дэкаратыўную функцыю. Творы мастачкі — адлюстраванне часу, яго праблем: «Набат», «Адраджэнне», «Поле экалогіі» і іншыя. Яе поспехі былі заўважаны, і Валянціна атрымала запрашэнне выкладаць у Беларускай акадэміі мастацтваў. З 1988 года яна дацэнт, загадчык кафедры мадэліравання адзення і мастацкага ткацтва. У гэты час Валянціна Маркавец-Бартлава стварае (у сааўтарстве з мужам Леанідам Бартлавым) самыя маштабныя габелены: «Мелодыя горада» і «Мелодыя края» для Палаца Рэспублікі, а праз некалькі год — серыю габеленаў «Вытокі», якія ўпрыгожваюць габеленавую залу Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Безумоўна, гэтыя працы зрабілі ёй імя ў мастацтве, але Валянціна зноў і зноў вяртаецца да невялічкіх габеленаў, якія стварае ў сваёй майстэрні. Толькі за мінулы год з'явіліся вельмі цёплыя па настрою працы: «Сум-

ны вечар», «Птушка», «Нацюрморт з блакітнай вазай» і іншыя. Выстава — гэта заўсёды той рубеж, з якога мастак пачынае новы адлік сваёй творчай працы. Упэўнены, Валянціна Маркавец-Бартлава пачынае гэты адлік у самым росквіце свайго таленту. На здымках: Валянціна МАРКАВЕЦ-БАРТЛАВА і мастак Уладзімір КОЖУХ; габелены «Военскі рытм», «Птушка».

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

СЯБРОЎСКАЯ ГАВОРКА Ў АБАРОНУ

бязь, і таму яны так хутка фалькларызуюцца, ідуць у свет.

Увогуле, праз застольныя спевы многія песні зрабіліся народнымі. І ў наш час працэс фалькларызацыі аўтарскіх твораў не спыніўся. Прыклад — застольныя песні Някляева — Іванова. Мне даводзілася чуць іх у розных мясцовасцях як народныя, бо людзі не ведаюць аўтараў. А гэта найвышэйшае прызнанне паэта і кампазітара, калі іх песня лічыцца народнай.

Р. К.: Застольная песня — частка нашай аўтэнтычнай культуры, яна нясе характэрны вобраз і нават часта выказвае іранічнае стаўленне да гэтага застоля.

Раней на Беларусі не было такой з'явы, каб усе разам паняпіваліся. Галоўнай была размова за сталом. Калісьці застолле мела іншую назву — бясседа. Гарэлка не нацыянальны беларускі напой. У старажытнасці беларусы пілі медавуху, піва, «зялёнае віно», як чуюм у фальклорных песнях...

В. Л.: «Зялёнае віно» — гэта сок з дрэва і не мае дачынення да хмельных напояў. А піць гарэлку наш люд пачаў з часоў Пятра Першага, як з'явіліся корчмы на Беларусі...

Р. К.: ...а было, што і пад прымусам.

В. Л.: Улады абавязвалі пэўную частку грошай несці ў карчму.

Р. К.: У нас на Нясвіжчыне, як мне бабка расказвала, п'яніцам называлі чалавека, які ў карчме выпіваў у дзень шклянку гарэлкі...

В. Л.: Гэта заўжды мела асуджэнне. Першую застольную песню я пачуў у дзяцінстве:

Ой, п'е чумак, п'е.
У яго грошы е.
Ой, ды за ім, за ім
Яго родна маці
Дробны слёзы лье:
«Ой, сынку, мой сын,
Дзяцінку мая,
Ой, ды пакінь, пакінь
Гарэлачку піці,
Бо звадзе з вума».

Песня застольная, а погляд цявразы. Праспяваўшы такую, многа не нап'ешся. А ў застоўлі

напіваюцца людзі толькі пад прымусам, калі гаспадары разумеюць гасцінасць толькі такім чынам. Добры прыклад застольнай песні, запісанай мною ў вёсцы Клятная Пінскага раёна, «Чарачка мая...» Песня гімнічнага складу: калі гурт спяваў мне гэтую песню, людзі нават усталі.

Каму чару піць, веселу быць.
А хто п'е, таму налівайце,
Хто не п'е, таму
не давайце...

Тут мудрасць народная: каму добра, хай вып'е, а хто не можа, не трэба прымушаць.

Ёсць адна пляма, бруд на целе народнай песні, пагарда да тых, хто спявае за сталом: «Бачыце, зацягнулі, бо напіліся!» Няпраўда! Калі людзі не ведаюць застольных песень, тады і равуць розную цыганшчыну і бруд. Калі ж ведаюць песню, то душой спяваюць, што вельмі прыгожа.

Усім, хто сустракаецца ў свята за сталом, я пажадаю добрых застольных песень на карысць, на лепшы настрой і медам на душу:

Так,
налівайма поўныя чаркі,
Каб цераз верх палілося.
Каб наша доля
нас не чуралась,
Каб лепш у свеце жылося!

Размову падтрымаў Віктар МАЦЮШЭНКА.

дарожныя занатоўкі

ПОЛАЦК

***
У Полацку сустраў нас моцны вечер, які бус усялякай літасці гаспадарыў на самотных вуліцах замярзаючага горада. Аўтобус павольна прабіраўся па вузенькіх вулачках, і нам — мінскім ліцэістам — толькі і заставалася, што глядзець у вокны...
***
Музей кнігадрукавання ў сценях былога манастыра прыемна ўразіў. У адным з пакояў адноўлена абсталяванне тых часоў, калі кнігі яшчэ перапісваліся ад рукі. За сталом сядзіць манах з пярком у руцэ, задуманна схіліўшыся над кавалкам паперы. На пытанне экскурсантаў: "Колькі плаціць гэтаму чалавеку?", супрацоўніца музея нервова адказвае, што гэта васковая фігура, але памацаць яе нельга.
***
Да Сафіі вядзе вуліца, на якой наўрад ці размінуцца два аўтамабілі. Калісьці яна называлася Новапакроўскай, але ў савецкія часы была перайменавана ў вуліцу Леніна. Нічога дзіўнага. У 1964 годзе

вёска Амерыка ў Жлобінскім раёне стала вёскай Савецкай!..
***
Аб былой велічы Полацка мала што нагадвае. Вуліцы забудаваны пераважна драўлянымі пасляваеннымі хаткамі, большасць з якіх не фарбавалася ўжо шмат год. Тут небагата дзевяціпавярховікаў, а калі б сюды перанесці мінскую 24-павярховую вежу, то яна, мабыць, здавалася б тут сапраўдным хмарачосам.
А калісьці гэтаму гораду плаціла даніну сама Візантыя...
***
Сафія ўсё роўна ўражае, хаця бачу яе ўжо не першы раз. Пад шэпт магутнай Дзвіны яна спачатку нават крышку палюе сваёй боскай веліччу, але праз некалькі імгненняў зноў пазнаю "сваю" Сафію — з яе крыжамі, мурамі і памяццю...
***
Пакуль мясцовы экскурсавод з адсутным позіткам мільённы раз прагаворвае завучаны тэкст,

я непрыкметна спускаюся ў падземелле — туды, да фундамента Сафіі XI стагоддзя, каб спакойна дакрануцца да святых камянёў. Звычайна, хто апынаецца тут, хоча ўзяць з сабой на памяць хаця б каменьчык. Таму, калі я быў тут мінулым разам, бачыў зверху спецыяльна насыпаная сучасныя каменьчыкі — каб экскурсанты бралі іх і не калупалі фундамент. Гэтым разам каменьчыкаў ужо не было: мабыць разабралі...
***
Нас рассадзілі на лаўках, і аднекуль зверху замагільны голас абвясціў, што зараз адбудзецца арганны канцэрт. Заіграла музыка — лепшыя гукі, якія я калі-небудзь чуў у сваім жыцці. На першай мелодыі пералічыў трубка аргана — атрымалася 97. Потым не стрымаўся і проста заплюшчыў вочы, каб да канца адчуць усю прыгажосць тых "лепшых гукаў", якія здольны прыдумаць чалавечы розум", як казаў некалі Гётэ.
***
Потым ужо разам з экскурсаводам прайшлі па старажытным падземеллі. Нам паказалі 11-метровы алтар XI стагоддзя — адзінае, што ўцалела пасля выбуху. Тут засталіся старажытныя фрэскі, а таксама прабоіны ў сценах: у тых часах людзі хаваліся ад ворага ў цэрквах і саборах, якія выкарыстоўваліся як крэпасці. Цяпер на алтар людзі кладуць грошы — на шчасце, каб не было больш прабоін.
***
На адной з калон ёсць балкончык для свяшчэнніка — месца, адкуль добра чутныя ўсе словы святара, колькі б народу ні было ў саборы. Цяпер балкончык не выкарыстоўваецца.
***
Нам раскажваюць пра сабор: цяперашні выгляд ён набыў у XVIII стагоддзі; разам з крыжамі мае 57 метраў вышыні — сёння самая высокая кропка Полацка. Пра арган: у ім, дарэчы, не 97, як я налічыў, а 3 095 трубак, самая доў-

гая з якіх 6 метраў, а самая кароткая ўсяго 15 сантыметраў; зроблены арган у Чэхаславакіі, і кожны год тут ладзяцца фестывалі арганнай музыкі. Як бы я хацеў на іх пабываць!
***
Каля Сафіі ляжыць адзін са славурых Барысавых камянёў, на якім высечана: "Господі, помози рабу свому Борісу". У цэнтры каменя — крыж, да якога нам рацяць дакрануцца і папрасіць у Бога выканаць самае заветнае жаданне.
***
Да аўтобуса спускаюся па сцежцы, якой тысяча год. За два крокі левіца, але сцежка не зарасла: людзі ўсё роўна, як і стагоддзі таму, карыстаюцца ёю. Нельга памяць уціснуць у нейкія рамкі...
***
Едзем у манастыр. Там нас сустракае моцны вечер з дажджом. Сціплага манахіна расказвае пра гісторыю манастыра і заўважае, што мы — сапраў-

ды, дзе знаходзяцца мошчы святой заступніцы беларускай зямлі Ефрасінні Полацкай. Сюды мошчы перавезлі з Кіева-Пячэрскай лаўры ў 1910 годзе. У савецкія часы людзям забаранялі маліцца ў цэрквах, а самі святыя месцы зчынялі або рабілі з іх склады. Невядома чаму, але Свята-Ефрасіннеўская царква — адзіная ў Полацку, якая ўвесь час свайго існавання выкарыстоўвалася па прызначэнні: людзі прыходзілі сюды і маліліся. Ніякая ўлада не адніме ў іх права на веру. Таму і выжылі...
***
У царкве цёпла і ўтульна, як у добрай хаце. Тут ніхто не спяшаецца, не крычыць, не мітусіцца. Пытаюся нешта ў манахіні, і тая, пачуўшы, што я размаўляю па-беларуску, таксама, на здзіўленне, пераходзіць на чыстую беларускую мову.
Мы па чарзе падыходзім да ракі з мошчамі Ефрасінні, кожны просіць у заступніцы самага дарагога. Шкада толькі, не ўсе яшчэ зразумелі, што ў гэтым жыцці самае дарагое...
Ставім свечкі, хрысцімся і выходзім. Што адчуваем — перадаць словамі немагчыма. Каб зразумець гэта — трэба адчуць самому.
Надвор'е крышку папешала, і развітацца з намі выходзіць з-за хмар само сонейка.
***
Мы яшчэ раз праехалі па гораду, паглядзелі помнікі Францішку Скарыне, Ефрасінні Полацкай, месца, дзе Палата ўпадае ў Дзвіну, — менавіта тут калісьці і быў заснаваны Полацк.
***
Па дарозе дадому ўсе маўчалі: навошта гаварыць, калі ёсць пра што падумаць. У гэты дзень я атрымаў уражанняў на некалькі гадоў наперад.
Аўтобус пад наглядом першых зорак прабіраўся скрозь цемру, а я ведаў, што яшчэ абавязкова вярнуся ў Полацк.
Глеб ЛАБАДЗЕНКА.
Полацк — Мінск.

Адзін са славурых Барысавых камянёў ля Сафіі.

ЗАСТОЛЬНАЯ ПЕСНЯ

ВОСЬ НЕКАЛЬКІ ЗАСТОЛЬНЫХ "НАРОДНЫХ" ПЕСЕНЬ НА СЛОВАХ УЛАДЗІМІРА НЯКЛЯЕВА І МУЗЫКУ ВАЛЕРЫЯ ІВАНОВА

РАЗ ДЫ РАЗОК

Ой ты, віно-гаркота,
Піў бы, каб не лянота.
Толькі я не зляную
Чарыцу зеляную.
Раз ды разоk з разочкам
Чарка пайшла кружочкам.
Раз ды разоk, чок-чок-чок-чок,
Чарыца ходзіць кружочкам.
Ой ты, любоў-ламота,
Млеў бы, каб не лянота.
Толькі я не зляную
Дзеўчыну маладую.
Раз ды разоk з разочкам,
Ды пад бачок на ночку.
Раз ды разоk, ды пад бачок,
Ды пад бачок на ўсю ночку.

Як малыя дзеці, дзеці,
Завярнуўшыся ў куток,
Па тры чарачкі ў раток,
Здарава, ой, здарава!

ЧАРАЧКА МАЯ СРЭБРАНАЯ

Запісаў В. Ліцвінка ў 1970 годзе ад спеўнага гурта ў вёсцы Клятная Пінскага раёна
Чарачка мая срэбраная,
Залатымі беражкамі
аблажоная,
Ой, аблажоная.
Каму чару піць — веселу быць,
Ой, хто п'е — таму налівайце.
Хто не п'е — таму не давайце.
А я буду піці, піці,

Выпіла, выхіліла,
Сама сябе пахваліла,
Што я панскага роду,
П'ю гарэлку, як воду!
Гарэлачка тлумна,
Давядзе да гумна,
А ў гумне старана,
А там ляжыць салама,
Парэжа калена
Ды наробиць сорама,
Ой, чарачка!
Малюнкi Вячаслава ІГНАЦЕНКІ.

ЧАРКА НА ПАСАШОК

Словы А. ЛЯГЧЫЛАВА Музыка А. БАЛОТНІКА

Дзе ні едзем, дзе ні йдзём,
Карчмы не мінём.
Як працуем, то не п'ём,
А ў гасцях гуляем!
Прыпеў:
Чарка на пасашок
На марозе — кажушок,
А за ёй чарговая —
Чарка аглаблёвая!

Каб было без свята.
Як не гасці, то радня —
Не пусцее хата.
Прыпеў.
Эх, славянскае жыццё —
Стрэчы і расстанні.
Пасля чаркі забыццё,
Потым пакаянне...
Прыпеў.

Ой, няма такога дня,
Чарка на пасашок — на марозе — кажушок, а за ёй чарговая — чарка аглаблёвая!

ГУЛЯЦЬ ДЫК ГУЛЯЦЬ!
Сёння ў нашай хаце свята,
Калі ласка ў нашу хату.
Гэй, рады прыняць —
Гуляць дык гуляць!
Прыпеў: (2 разы)
Сёння гудзе ад ранку
Ў нас гулянка,
А ўчора з вчора,
З намі гуляй,
хто хоча, хоць да ночы,
Хто адгуляў — спачывай.
Ліха з горам ды бядою
Скосім разам з лебядою.
Гэй, кінь гаравець, —
Гуляць дык гуляць!
Покуль жывы ў свеце людзі,
Так ці гэтак — нека будзе.
Гэй, жыць — не ўміраць,
Гуляць дык гуляць!
Прыпеў.

зваротная сувязь

УКРАЇНА

Феадасійскае аб'яднанне беларусаў выказвае супрацоўнікам рэдакцыі газеты «Голас Радзімы» сардэчную падзяку за цікавую і вельмі неабходную нам газету, якая звязвае з Беларуссю. Атрымліваем рэгулярна і прачытаем яе, як кажучы, да апошняй кропкі.

У мінулым годзе самай вялікай культурнай падзеяй аб'яднання былі мерапрыемствы з нагоды 110-й гадавіны з дня нараджэння Максіма Багдановіча. У клубе санаторыя «Ялта» Чырванасцяжнага Чарнаморскага флоту прайшоў фестываль народнай творчасці пад назвай «Беларусь — мая песня». Літаратурна-музычную кампазіцыю падрыхтаваў і правёў лаўрэат прэміі імя М. Багдановіча, загадчык клуба алушцінскага санаторыя «Залаты колас» Віктар Бартохаў. У ёй прынялі ўдзел калектывы і выканаўцы беларускіх абшчын Алушты, Сімферопалля, Севастопалля, Феадосіі, Ялты, Сакскага і Савецкага раёнаў. Пра творчасць паэта расказала загадчык аддзела Ялцінскага гісторыка-літаратурнага музея Л. Іванова.

Кіраўнік беларускага культурна-асветніцкага таварыства Г. Жукоўскі паведаміў, што крымская беларуская дыяспара налічвае 60 тысяч землякоў. Нагадаў пра лаўрэатаў прэміі імя Максіма Багдановіча, якая заснавана таварыствам.

У час фестывалю адбылася прэзентацыя двух першых нумароў журнала «Крым — Беларусь», які выдаецца сіламі беларускага таварыства (рэдагуе Д. Шаўчэнка).

Удзельнікі фестывалю дзякавалі арганізатарам за цікавы вечар.

Уладзімір КІРКЕВІЧ.

***

Вітаю шанюўных супрацоўнікаў «Голасу Радзімы!»

Я не беларус. Рускі. Родам з Усурыйска. Але мае школьныя гады прайшлі на Беларусі: некалі бацьку накіравалі служыць на Брэстчыну, дзе зараз жыве мая сястра з дзецьмі. Там магілы нашых бацькоў.

Я жыву з 1955 года ў Кіеве. Працаваў у НДІ саюзнага падпарадкавання. Цяпер на пенсіі. Як і ва ўсіх простых працаўнікоў на Украіне, у мяне жабрацкая пенсія — 117 грывен, што ў пераліку на беларускія рублі каля 34 тысяч. Летам быў на Беларусі і магу засведчыць, што людзі ў Беларусі жывуць лепей разы ў два, чым на Украіне.

музеі

МАМАНТЫ... У ШУМІЛІНЕ

Больш за сем тысяч экспанатаў сабрана ў Шумілінскім гісторыка-краязнаўчым музеі.

Сярод іх можна ўбачыць астанкі маманта, знойдзенага на тэрыторыі

Беларусь я лічу сваёй другой Радзімай: дзякуючы ёй я атрымаў адукацыю, стаў чалавекам. На Украіне адчуваю сябе паўпрэдам Беларусі. Тут я наладзіў сувязі з беларускай арганізацыяй у Кіеве, бо душой я з Беларуссю.

У якасці пажаданняў газеце ў новым 2002 годзе: хацеў бы, каб на яе старонках знаёмлілі з вядучымі палітыкамі, членамі ўрада Беларусі.

Юрый СТРАЛЕЦКІ.

ЛЯТВІЯ

ПРЫЗНАННЕ

З Міхасём Грасюковым мы ведалі адзін аднаго і раней, аднак бліжэй пазнаёмліліся на святкаванні 10-годдзя беларускага таварыства «Прамень» у Рызе. Калі паўстала пытанне, дзе мне з Міколам Паўловічам прыпыніцца на начлег, Міхась Фёдаравіч запрасіў да сябе. Доўга за поўнач лілася гутарка за гасцінным сталом. Я быў узрушаны бацькоўскім клопатам, непадробнай беларускай шчырасцю гэтага чалавека. Тут я пачуў верш з вуснаў аўтара, які вельмі ўсхваляваў мяне. Гэты самабытны твор і прапаную чытачам «Голасу Радзімы».

Станіслаў ВАЛОДЗЬКА.

Міхась ГРАСЮКОЎ

ТАБЕ, БЕЛАРУСЬ!

Ты з намі заўжды,
Беларусь дарагая,
Цябе мы кахаем усёю душой,
У нашых ты сэрцах, як рунь,
маладая,
І ў марах мы светлых заўсёды
з табой.

З гадамі мільгаюць дзяцінства
забавы,
Узгоркі, азёры, амшары бяроз,
Знаёмыя нівы, палі і дубравы,
Квяцістая восень, пуржына,
мароз.

Нам сняцца начамаі твае
краявіды,
Птушыныя песні на ўсе галасы.
Няма на цябе аніякае крыўды.
Мы ў свеце раскіданы,
як каласы.

Табе, Беларусь, шлём
свае прывітанні,
Жадаем ніколі не бачыць нягод.
Даруй, што нячастыя нашы
спатканні,
Але ж мы адзіны з табою народ.

віншуем

ДАСЛЕДЧЫЦКАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ УЗНАГАРОДЖАНА

ПОЛЬШЧА

Узнагароду імя св. брата Альберта (Адама Хмялёўскага) за 2001 год за «dorobek naukowy w zakresie dokumentowania dziejow i dzialalnosci Kościoła Prawosławnego» атрымалі бацькоўка д-р Рыгор Сасна і матушка Антаніна Троц-Сасна.

Айцец Рыгор Сасна з матушкай Антанінай на фоне свайго архіва. На сталае — звод напісаных дагэтуль кніг.

Адам Хмялёўскі, які жыў у 1845—1916 гг., займаўся сакральным мастацтвам, а з 1888 года стаў арганізаваць дабрачынную дзейнасць у Галіцыі. З 1976 года прысвойваюцца ганаровыя ўзнагароды ягонага імя за выдатныя дасягненні ў галіне культуры, сакральнага мастацтва, дабрачыннай, грамадскай і экуменічнай дзейнасці. За мінулыя 26 гадоў узнагароды гэтай былі ўдасцелены такія вядомыя асобы, як Маці Тэрэза з Калькуты, мітрапаліт Васілій, Кшыштаф Занусі, Кшыштаф Пэндэрэцкі, Яцэк Курань, Лех Валэнса, Яўген Чыквін, Генрык Янкоўскі, Яланта Кваснеўская, Ежы Навасельскі і іншыя. За 2001 год узнагароджаны былі м. інш. мінскі мітрапаліт Філарэт, Ежы Дуда-Грач і Войцех Кіляр.

Айцец Рыгор Сасна добра вядомы ўважлівым чытачам «Нівы», аднак яшчэ раз варта

прыгадаць ягоную гістарыяграфічную дзейнасць. Пачынаў ён ад манаграфіі Сямьціцкага прыхода, а затым круг ягоных зацікаўленняў пашыраўся на благачыння і епархію. Паколькі на працягу гістарычнага працэсу царкоўныя адміністрацыйныя межы мяняліся, размываліся, а для навуковай дзейнасці трэба было сабе вызначыць дакладна акрэслены абшар, а. Рыгор Сасна рашыў засяродзіцца на даследаванні Праваслаўя ў сённяшніх межах Беластоцчыны.

Матушка Антаніна таксама ўключылася ў даследчыцкую працу свайго мужа. Выходзіць з друку іхняя кніга прасвятых месцы і цудоўныя іконы на Беластоцчыне. Неўзабаве пабачыць свет іх новая кніга пра былыя прыходы між Нарваю і Бобрай. Матушка вядзе даволі перспектыўныя даследы пёсу нашых ікон, якія ў выніку розных ліхалеццяў расцярнушыліся па свеце; пакуль яшчэ зарана абнародаваць ейныя сенсацыйныя высновы.

«Ніва» (Польшча).

пункт гледжання

АРГЕНЦІНА ВАЧАМІ БЕЛАРУСКІХ ЭМІГРАНТАЎ

Аргенцінскія падзеі снежня 2001 года выйшлі на першы план у міжнародных навінах інфармацыйных агенцтваў свету. Палітыкі розных дзяржаў выказваюць думку, што эканамічны крах і палітычны непарадак у «Рэспубліцы срэбра» павінны стаць урокам для урадаў іх краін.

Але тое, што адбылося ў Аргенціне, нельга разглядаць па-за кантэкстам традыцыйнага ладу жыцця насельніцкай гэтай краіны. У сувязі з гэтым вялікую цікавасць для нас набываюць расказы пра «краіну танга і гауча» эмігрантаў, якія выехалі ў Аргенціну з Заходняй Беларусі ў першы пажыццёвы пераходны перыяд. Гэтыя людзі апісвалі краіну свайго пасялення ў ліставанні з роднымі, а таксама з таварыствам па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма». Некаторыя беларускія перасяленцы рэмігрыравалі ў СССР у сярэдзіне 50-х гадоў, зараз жывуць на Беларусі і да гэтага часу згадваюць сваё жыццё на берагах Ла-Платы.

Беларусы адрозніваліся знешнім выглядам і сваімі паводзінамі ад карэнных аргенцінцаў. Апошнія — гэта смуглыя крэолы з антрацытавымі вачамі, якія страката апранаюцца і маюць манеру пераходзіць праезную частку вуліцы, дзе і калі захочацца. Уседлівасць не з'яўляецца характэрнай рысай аргенцінскага характару. Работадаўцы ацэньвалі беларусаў вышэй за «мясцовых», бо яны больш добра сумленна выконвалі работу. А жыць па-аргенцінску, у разуменні эмігрантаў, значыла цешыць сябе сённяшнім днём: што зарабіў — тое і прагуляў (але нецвярозых на вуліцах Буэнас-Айрэса ўбачыць амаль немагчыма — гэта лічыцца вялікім сорамам).

Сцяпан Самасюк, родам з Берасцейшчыны, адзначае: «Нашы людзі тут сябе ніколі не адчуваюць аргенцінцамі, мы тут чужыныцы, і да нас ставяцца як да чужынцаў. Ці ты бедны, ці заможны — усё роўна «грынга». Нашы мала жэнціца з тутэйшымі. А калі дзяўчына выйдзе замуж за аргенцінца, то да яе мала павагі ад мужа. Ён сваю жонку адсылае на працу, а сам сядзіць дома ды яшчэ разваджаецца, калі ўжо маюць

шмат дзяцей, бо сам не жадае працаваць». У традыцыйных жа аргенцінскіх сем'ях працуе муж, а жанчына занята сям'ёй ды хатняй гаспадаркай. У гарадскіх раёнах нават ствараюцца своеасаблівыя жаночыя кланы, дзе жанчыны разам бавяць вольны час: п'юць матэ (парагвайскі чай), наведваюць кіно і г. д.

Характэрная рыса аргенцінскай псіхалогіі — жаданне жыць у сталіцы краіны. Аднак у Буэнас-Айрэсе няма работы. Вакансіі ёсць на поўдні краіны, дзе знаходзяцца радовішчы карысных выкапняў і дзе заробатная плата вышэйшая. Але сталіца ўсё роўна прываблівае аргенцінцаў больш за «некультурныя» правінцыі.

Аргенціна — краіна з традыцыйна моцнай цэнтральнай уладай, якая кантралюе і эканамічнае жыццё. І побач з такой уладай ішла татальная карупцыя, якая стала для жыхароў звыклай і нават натуральнай. Той жа Самасюк у сярэдзіне 60-х гадоў мінулага стагоддзя сцвярджаў: «Краіна вялікая і багатая, для ўсіх хапае, для злодзей таксама».

Менавіта цэнтральная ўлада аказвалася пад градам крытыкі аргенцінцаў падчас эканамічных катаклізмаў. У

такіх выпадках грамадзяне Аргенціны пераходзілі на шлях пагромаў і злачынасці. У 1988 годзе Антон Мішчук паведамаў: «У Аргенціне вялікія беспарадкі. Краіна злодзей і спекулянтаў, дзе ганебная ўлада давала людзей да голаду. Няма працы, дык у метро рабуюць пасажыраў. А да мяне ноччу прыйшлі, дзверы паламалі і ўсю лепшую вопратку забралі».

Змены ў вышэйшых органах улады адбываюцца ў Аргенціне часцей не пасля абрання новага прэзідэнта, а пасля дзяржаўных пераваротаў. Калі ў 1990 годзе вядомы беларускі мастак М. Моўчан, былы рээмігрант, прыляцеў у Буэнас-Айрэс, то ўбачыў на вуліцах танкі (на якіх, дарэчы, ніхто не звяртаў увагі). Жыццё сталіцы не парушалася ні на хвілінку, і толькі надвечоркам у навінах жыхары даведаліся пра няўдачы дзяржаўных пераварот, у час якога загінула больш за дзесяць чалавек.

З сярэдзіны 50-х гадоў інфляцыя стала для Аргенціны звыклай. Напрыклад, А. Бубен у лісце да сябра ў 1971 годзе паведамаў, што з-за інфляцыі грошы «патаннелі» на 100 працэнтаў, бо скасавалі два нулі. А ў пачатку 80-х А. Мішчук прадаў дом, каб пераехаць у СССР. Але з-за канфлікту між Англіяй і Аргенцінай за Мальвінскія астравы не здолеў выехаць адрозу, і з-за інфляцыі грошы на білет ляснулі.

У той жа час аргенцінскія беларусы адзначаюць, што ў краіне заўсёды былі танныя прадукты харчавання, існуюць бясплатная медыцына і адукацыя. Нашы суайчыннікі прывыклі жыць ва ўмовах перманентнага росту цэн і прыйшлі да высновы: хто жадае зарабіць на жыццё, той заўсёды знойдзе для гэтага магчымасць. Цяперашні ж крызіс здаецца не такім ужо і жудасным на фоне былых крываваў дыктатур: ён цалкам адпавядае звыкламу ладу жыцця ў Аргенціне.

Сяргей ШАБЕПІЦА

раёна, партызанскую зямлянку часоў Вялікай Айчыннай вайны, макет ткацкага станка, серыю матэрыялаў аб удзельніках вайны ў Афганістане.

На здымку дырэктар музея Валянціна КОБЗУН ля макета ткацкага станка.

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БелТА.

літаратурная старонка

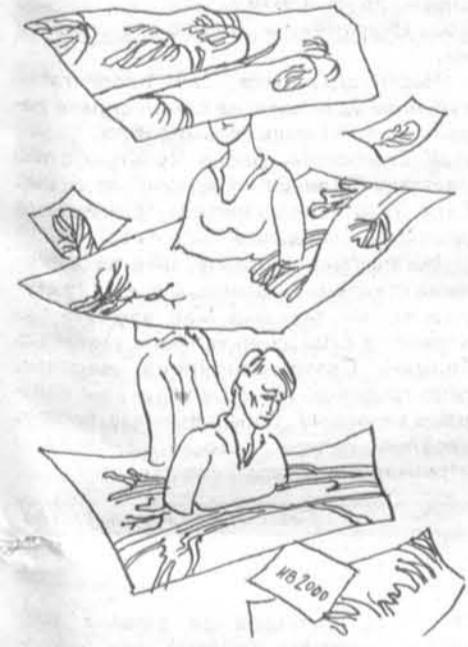
Леанід МАРАКОЎ

ЛЁС ЧАЛАВЕКА

АПАВЯДАННЕ

Апошнія трыццаць пяць гадоў... Лёва за пяцьдзесят, не за гарамі пенсія, што, мне здаецца, будзе для яго прыемным сюрпрызам.

з часу Мікіты Сяргеевіча. Разам з усімі ў піянерскіх лагерах натхнёна запяваў: "Эх, картошка, аб'едне-дзень-дзень, піонеров идеал-ал-ал..."

Вучыўся Лёва ўрыўкамі паміж праглядам чарговага сацрэалістычнага, глыбока маральнага мастацкага фільма і матча чэмпіянату па футболе.

тырохгадзінныя дзённыя "рабочыя" перапынкі. Замест іх нярэдка запускалі фільмы. Адмовіць сабе ў такой халяве бедны Лёва не мог.

У эпоху перабудовы нам сустракацца не даводзілася, а тут раптам зусім выпадкова напароўся на яго.

— Якія людзі і без аховы! — прывітаў мяне Лёва першы.

— Усё весялішся? І па-ранейшаму сядзіш перад тэлевізарам? — усломніў ягонае захапленне.

— Жывыя, куды ім дзецца, — усміхнуўся задаволены Лёва. Некалі рабілі надзейна, сам ведаеш. А ты — змяніўся. Відаць, жыццё пакруціла.

Пярэчыць што-небудзь Лёва было бессэнсоўна. Ён застаўся ў тым часе, калі нарадзіўся, у ім і памрэ.

Вось такое тэлебачанне... А фільм, дарэчы, пачынаўся добры. Асабліва мне падабалася ягона назва — "Лёс чалавека".

Малюнак Вячаслава ІГНАЦЕНКІ.

радавод

ПОМНІК ЛАРЫСЕ ГЕНІОШ У СТАРЫХ ДАРОГАХ

Не чакаючы ўстанаўлення помніка знакамітай пэзцы Ларысе Геніюш на яе радзіме ў Зэльве, клуб "Спадчына" звярнуўся з просьбай да аўтара помніка скульптара Мікалая Інькова зрабіць аўтарскі паўтор.

Праз тры месяцы новы помнік Ларысе Геніюш, выкананы ў медзі, быў дастаўлены на сядзібу Анатоля Белага, якая месціцца ў Старых Дарогах, і ўсталяваны на пастаменце.

Урачыстае адкрыццё помніка наладзілі Саюз беларускіх пісьменнікаў і клуб "Спадчына".

Анатоль БОРЫС.

СЛОВА НА РАЗВІТАННЕ

Заўчасна адышоў ад нас у лепшы свет Яўген КУЛІК — сябра Саюза беларускіх мастакоў, выдатны мастак, грамадскі дзеяч.

Ён адным з першых адрадзіў эталон старога беларускага герба "Пагоня", пакінуў шмат сваіх прац у кніжнай і станковай графіцы, экслібрысе, быў узнагароджаны дыпламамі айчынных і замежных конкурсаў кніжнай графікі, а таксама дыпламам імя Ф. Скарыны.

перад сабой мэту адраджэння Беларусі.

Міжнароднае грамадскае аб'яднанне "Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" выказвае глыбокія спачуванні родным, блізім, усёй беларускай інтэлігенцыі з прычыны заўчаснай смерці Яўгена Куліка.

Светлая памяць аб Яўгену Куліку захаваем у сэрцах тых, хто ведаў яго і ягоныя мастацкія творы.

Управа МГА "ЗБС "Бацькаўшчына".

гісторыка-публіцыстычнае эсэ

Аляксандр АЛПЕЕЎ

...І НЕ БЫЛО ЗАЎТРА

Сяляне, праўда, атрымалі па Ленінскаму дэкрэту зямлю, але ненадоўга, праз якія-небудзь 10 гадоў яе адабралі, аб'явіўшы на вёсцы сучасную калектывізацыю.

Ішоў час, мяняліся парадкі. Пад рэпрэсіі трапіла вельмі многа невінаватых людзей, але найбольш пацярпелі ў Жыткавіцкім раёне дзве вёскі — Лагвошчы і Рудня.

Непадалёку ад Лагвошчаў праходзіла дзяржаўная мяжа, у вёсцы жыло шмат палякаў, былі нават польскі нацыянальны клуб і школа, і ў інтэрэсах "дзяржаўнай бяспекі" ад гэтых людзей вырашана было пазбавіцца.

Такі ж лёс напатак і рудзянцаў. Не дарэмна старшыня Жыткавіцкага райвыканкама Крычаўцаў у 1925 годзе ў справаздачным дакладзе гаварыў: "Браніслаўскі (у яго складзе былі Лагвошчы, і сама вёска Браніслаў моцна пацярпела ад рэпрэсій), Руднянскі і частка Жыткавіцкага сельскіх саветаў населены былой шляхтай, якая не жыла яшчэ ў сабе былых традыцый, лічыць сябе на галаву вышэйшай за мужыка".

У Нацыянальным архіве Рэспублікі Беларусь захоўваецца спіс членаў Жыткавіцкага вапрэзкама за 25 студзеня 1920 года, дзе сярод васьмярых рэўкамуцаў (старшын

неў быў Мікіта Лук'яновіч) значыцца і Мікалай Якаўлевіч Кацубінскі, 1896 года нараджэння, брат маёй бабулі Марфы Кірбай. Членам камітэта мог стаць, зразумела, толькі адрэзаны савецкай уладзе чалавек, актывіст, які меў перад ёю пэўныя заслугі. Такім і быў Мікалай Якаўлевіч. І ўсё ж яго ў 1937 годзе не мінуў "чёрный ворон", прыхапіўшы разам з многімі сялячанами, і не выпусціў са сваіх кіпцороў. Тады ж быў арыштаваны і другі, старэйшы брат Марфы Якаўлеўны, Пётр. Абодвух братоў Кацубінскіх расстралялі дзесьці ў Мазыры восенню 1937 года.

Аляксандр Вікенцьевіч Кірбай, мой дзед, таксама быў не радавым і не простым будаўніком новага жыцця ў канцы 20-х гадоў. Ён арганізаваў і ўзначаліў першы калгас у Рудні. Праз некалькі гадоў яго накіравалі старшыняй калгаса "III Ін-тэрнацыянал" у Белеў, потым ён зноў працаваў у Рудні. Быў удзельнікам II З'езда калгаснікаў у Маскве ў лютым 1935 года. Заставалася яму жыццё пасля гэтага трохі больш за два гады...

З гэтай жа абоймы быў і Еўдакім Клочок, дзед жонкі, які трапіў у лагер за што — і сам не ведае. Яму выпаў лёс больш вязнем страшнага Паўночнага ўпраўлення

лагераў. Будаваў чыгунку, па якой імчацца цяпер хуткія цягнікі з рамантычнай назвай "Северная Пальмира". Зразумела ж, шансы выйсці адтуль жывым у яго былі роўныя нулю, калі б не выпадак: яго ўзяў санітарам у бальніцу лагэрны ўрач, які раней лячыў самога Валяр'яна Куйбышава.

Пасля Вялікай Айчыннай вайны Марфа Якаўлеўна з сястрой Серафімай зрабіць магілу з імёнамі "безвінна убіенных" сваіх братоў, Мікалая і Пятра, паставіць крыж. Крыўдна і горка гэта — гібель лепшых людзей вёскі, невядомыя іх магілы, засыпаньня вапнай... Але з памяці гэта не выкінуць. У пачатку 90-х гадоў у Мінску выйшла ў серыі кнігі "Памяць" "Дакументальная хроніка" Жыткавіцкага раёна, у ёй упамянуты нароўні з сотнямі іншых жыткавічан імёны братаў Кацубінскіх, Мікалая і Вацлава Кірбаеў. Але па неахайнасці, абыякавасці мясцовых улад "забыты" першы старшыня калгаса ў Рудні Аляксандр Вікенцьевіч Кірбай.

Ненадоўга перажыла братаў і бабуля Марфа Якаўлеўна. Яна памерла ў 1950 годзе яшчэ зусім нестарой — далі пра сябе знаць гады маладосці, перажыла ў час вайны, беднасці і знясільваюча праца ў пасляваенныя гады. У доме бабулі Марфы, які стаіць у Рудні да гэтай пары, нарадзіліся яе ўнукі.

Рудня, як большасць беларускіх вёсак, хоць і не была спалена, але вельмі пацярпела. А галоўная страта — людзі, працавітыя сялячана. 38 руднянцаў загінулі ў партызанскіх атрадах, на фронтах Вялікай Айчыннай вайны, каля 20 мірных жыхароў загубілі акупанты ў вёсцы і ў лесе, дзе падзі хаваліся ў ліхую гадзіну. Уся работа, усе цяжкасці па аднаўленню гаспадаркі выпалі на долю некалькіх мужчын, а галоўным чынам, падлеткаў, жанчын.

Цяжка залечвала вёска раны вайны. У 1945 і ў наступным годзе з Германіі ў разбураную ёю краіну паступалі вялікія партыі буйной рагатай жывёлы. Гэта былі сапраўды буйныя, цяжкавагава каровы чорна-белай у вялікіх крапіны масці — германская парода. Каля 50 галоў было перададзена ў калгас "Советская Белоруссия", а таксама тры кані. Давала дзяржава і насенне, гэта была хоць нейкая падмога. Некалькі кароў з Германіі атрымалі бедныя сем'і, шматдзетныя сем'і, чые бацькі загінулі. У 1966 годзе былі адменены працадні за работу ў калгасе і ўведзена грашовая аплата працы.

У 1953 годзе, у год смерці Сталіна, я пайшоў у першы клас Руднянскай пачатковай школы, хаця да 7 гадоў не хапала двух месяцаў. Настаўніца Марыя Івануна Юхневіч заахвочвала маю вялікую стараннасць, руліліваць у вучобе. А яшчэ і любоў да кніг, запал да чытання. У сялянскіх сем'ях гэта ўвогуле не падтрымлівалася. Тут больш патрэбная іншая навука: цяга да зямлі, да гаспадаркі, хаця я і не адмаўляўся ніколі ад любой хатняй работы. Незадаволенасць бацькі, суролага селяніна, якога жыццё рэдка лашчыла, была частай і вельмі рэзкай. Тады ў справу ішоў жорсткі армейскі рэмень, і сляды яго доўга заставаліся на маім целе...

І ўсё ж, нягледзячы на цвёрдую і жорсткую дысцыпліну ў нашым доме, у ім адчуваўся нейкі дух свабоды. Нікому не забаранялася выказваць сваю думку, паспрачацца, калі лічыш, што ты маеш рацыю. У нас з братам быў свой пакой, з акна якога быў бачны магутны дуб, па ўзросту які, відавочна, старэйшы за саму вёску. Пакой быў сціплы, маленькі, стол вечна закладаны кнігамі — а ўся хата менш трыццаці квадратных метраў.

У цесным пярэднім пакоі, вялікую частку якога займала печ, заўсёды было мнагалюдна, ажыўлена, асабліва па вечарах: прыходзілі сялячана, гулялі ў даміно, курылі, спрачаліся, па святах пілі віно і абдыражылі вясковыя і агульнадзяржаўныя навіны і праблемы.

стоп-кадр

Зімовыя забавы прыносяць асаблівую радасць дзятве.

Фота А. БІРЫЛКІ.

напярэдадні

РЫХТУЕЦЦА РЫЦАРСКІ ТУРНІР

У Навагрудку пачалася падрыхтоўка да чарговага міжнароднага рыцарскага фестывалю сярэднявечнай культуры.

Па словах намесніка старшыні Навагрудскага райвыканкама Канстанціна Аляшкеві-

ча, у фестывалі прымуць удзел прадстаўнікі рыцарскіх клубаў Скандынавіі, Балтыі, Расіі, Францыі, Чэхіі.

Праграма фестывалю прадугледжвае рэканструкцыю бітваў XIV стагоддзя, цырымонію каранацыі вялікага князя Міндоўга, рыцарскія спаборніцтвы і канцэрты сярэднявечнай музыкі.

Вераніка БОХАН.

слухай сваё

Прыблізна з 1997 года на Беларусі пачалося самастойнае выданне CD-зборнікаў беларускай папулярнай музыкі: «Песнярок», «Вольныя танцы», «Сэрца Эўропы in Rock» і іншых. Ад самага пачатку туды трапілі прадстаўнікі розных стыляў і напрамкаў сучаснай музыкі: ад мілагучнай лірыкі бардаўскага панк-рока або мудрагелістых вывертаў электроннага авангарда.

Напрыканцы 2001 года адзін з пачынальнікаў і лідэраў нацыянальнай CD-гісторыі лэйбл «БМА» выступіў з новай кардынальнай ініцыятывай: яго зборнік «Hard Life — Heavy Music» стаў першым нацыянальным музычным зборнікам пэўнага стылю. У даным выпадку гэта стыль hard-n-heavy, што відаць, дарэчы, і з самой назвы альбома.

Да таго ж назва, хоць і англамоўная (даніна традыцыі, якая ўсталявалася ва ўсім свеце), але ўсе творы маюць канкрэтную сувязь з Беларуссю: і моўную, і

ЖЫЦЦЁ ПРАЗ ПРЫЗМУ ЦЯЖКАЙ МУЗЫКІ

тэматычную, і гістарычна кантэкставую.

Адзін з рэцэнзентаў гэтага зборніка ўжо назваў яго «гукавой энцыклапедыяй сучасных метал-стыляў». І сапраўды, тут ёсць усё: і пераканаўчыя формы gothic-metal, і фатальныя вобразы doom, і саркастычныя чорны гумар grindcore, а таксама death, thrash, black, speed, heavy metal. І ўсё на беларускай мове, што надзвычай зацікавіла расійскіх, украінскіх і польскіх дыстрыб'ютэраў «БМАgroup».

Лідэрамі альбома сталі сапраўдныя каралі беларускай метал-сцэны, якія маюць сцэнічны вопыт і сур'ёзныя рэлізы не толькі ў Беларусі, але і па ўсёй Еўропе (Польшча, Галандыя, Францыя, Германія і г. д.). Гэта гомельскі «Gods Tower», мінскія «Znich» і «Vicious crusade», аршанская «Apraxia». Асабліва хочацца адзначыць славуці дует А. Спіцын і Чармэн, які меў гонар выступаць на адной сцэне з сусветнымі метал-кумірамі «Deep purple», «Nazareth», «Udo». У зборнік увайшла самая славуці кампазіцыя беларускага калектыву «Хуткасць».

З маладых надзей нашай метал-сцэны ў альбом «Hard Life — Heavy Music» трапілі кампазіцыі лаўрэата Наваполацкага фестывалю «Рок-кола 2001» гурта «Deadmarsh» («Колы і агонь»), а таксама ўдзельнікаў славуці рок-фэсту «Басовішча» ў Польшчы — гурта

«Aquamorta» («Крохым попел»). Паводле чысціні стылёвага самавыяўлення, добрага валодання інструментамі і кампазіцыйнай пераканаўчасці, ёмістасці твораў да іх можна далучыць і мінскі гурт «Bip», хоць паслуговы спіс яго яшчэ пакуль сціплы (але песня «Вусціш» уражвае).

Калі юныя артысты-экстрэмальчыкі рушылі ў суровыя вобразы black-metal (гурт «Necromant» з творам «Вояр вялікай цемры»), дык іхнія сябры аднагодкі «Slavir» адразу спарадзіравалі іх у сваёй кампазіцыі «Падарожжа». Падтрымаў парадзістаў і славуці Улад Бубен у новым grindcore-праекце «Rogobans».

А вось гурту з Гомеля «Alatyr» спатрэбілася ажно пяць з паловай хвілін, каб выказаць неабдымнае пачуццё пашаны да гістарычных змагароў за волю бацькаўшчыны ў сваёй рамантычнай кампазіцыі «У нашых сэрцах».

Брэсцкія гурты «Gateward» і «Капішча» стануць прыемным адкрыццём для многіх. Першы — дзякуючы сваёму gothic-каверу знакамітай фальклорнай мелодыі «Купалінка», а другі — праз унікальную doom-версію старажытных заклёнаў.

Віцебскі гурт «Goldprick» прадэманстраваў незвычайны сімбіёз метал-фольку з модным hardcore у кампазіцыі «Ушанаванне Залатому Ярылу», тэкст якой, аднак, з-за пэўных стылістычных асаблівасцей не

захавай традыцыю

ЖАНИЦЬБА ЦЯРЭШКІ

Пачатак на 1-й стар.

З поўным правам гэту гульнію моладзі можна разглядаць як падрыхтоўку да сумеснага жыцця, жыцця ў каханні, а яно мацнейшае, калі ў ім прысутнічаюць жарты, скокі, песні...

Моладзь збіралася ў адну хату, загадзя дамовіўшыся з гаспадаром (раней святкавалі ў карчме), каб гуляць «Жаніцьбу Цярэшкі». Доўжыўся гэты абрад усю ноч. Роўна а дванаццатай гадзіне пачыналі падбіраць пары. Гэта рабілі «бацька» і «маці», якіх таксама выбіралі з ліку ўдзельнікаў гульні. Усё гэта суправаджалася жартамі і танцамі ў асноўным пад мелодыю «Лявоніхі». Перш чым аб'яднацца ў пары, трэба было зпавіць свайго хлопца ці дзяўчыну. Гэтану перашкаджалі іншыя, але такія дзеянні былі скіраваны на тое, каб «жаніх» і «нявеста» (якія часцей называлі сябе «бабулька» і «дзядулька») мацней імкнуліся адзін да аднаго. Пасля таго, як усе пары «пераловяцца», удзельнікі абраду выконвалі агульны танец — польку.

Хлопец жартаўліва звяртаўся да сваёй «бабулькі»:

*Бабулька, царыца мая,
Каротка спадніца твая.
На печы ўсё ляжала,
На спадніцу не наткала.
Высока арол ляцеў,*

*Далі мне, каго я хацеў:
Тонкую, высокую,
Крэпка недалёкую.*

А «бабулька» жалілася сваім «бацьку» і «маці»:

*А вунь мой дзядулька ідзе,
У руках кветачку нясе.
Кветачкай любуецца,
А з другой цалуецца.*

У Віленскай губерні «маці-свацця» брала хлопца за руку і праводзіла прытанцоўваючы, паміж дзядзяткамі, яна паказ.

*Кацілася кола з клеці,
Ой, жывіце хараша, дзеці.*

Гульні «Жаніцьба Цярэшкі» мела вялікі сэнс. Удзельнікі адчувалі сябе вольна. Тут былі лепшыя пажаданні, добрыя словы адзін аднаму. Усе прыгаворы, хоць і жартоўныя, мелі сваё прызначэнне.

Часта здаралася, што пасля гэтай гульні яе ўдзельнікі на самай справе ладзілі вяселлі і жылі вельмі добра.

У Глыбоцкім раёне культработнікі паставілі «Жаніцьбу Цярэшкі» на сцэне. Гэта атрымалася цікава і прыйшлося даспадобы глядачам.

Напрыканцы зазначу, што заканчваецца студзень Таццяніным днём (25 студзеня), які таксама мае вялікую гісторыю. У гэты дзень прынята віншаваць Таццяну. Свята напоўнена жартамі, розыгрышамі. Не забудзьце і вы ладзіць вечарыну. Больш фантазіі, імпаўту, вясёлых песень, танцаў, забавак, і атрымаецца незабыўнае дзейства.

Падрыхтаваў Мікола КОТАУ.

паддаецца публічнаму абмеркаванню ў прэсе. Але гэта, бадай, найлепшы твор гурта, які зазвычай карыстаецца анекдотамі пра Моніку Левінскі і гарлемскай чорнай мацярышчынай.

Куды больш спасціг сродкі сучаснага філасофскага асэнсавання жыцця гродзенскі гурт «Твар», стылістыку якога адмыслова вызначаюць сінкрэтычным тэрмінам «металізаваны hard-rock». Кампазіцыя «Лесвіца слабасці» аналізуе праблемы і прычыны ўзнікнення неталерантнасці ў нашым грамадстве:

*Мы ўсе маем патрэбу
ў разрады:
Хтосьці наркотыкамі,
хтосьці віном,
Хтосьці сексам, хтосьці
музыкай,
Ды самай папулярнай
застаецца
Лесвіца слабасці.
І душа руйнуецца
па лесвіцы ўніз,
Лесвіцы слабасці.*

Цікава, калі лэйбл «БМАgroup» абвясціў гэты праект праз аб'яву ў прэсе, прапановы спачатку пачалі паступаць з усіх рэгіёнаў Беларусі. Але якое ж было здзіўленне выдаўцоў, калі праз Інтэрнэт пачалі паступаць дэма-запісы з розных краін Еўропы. Так у гэты праект трапілі «The Dvery» з Польшчы (Бельск) і «Third Stone» з Галандыі (Эйндховен).

Польскія сябры нават здолелі заспяваць па-беларуску (як бы-

ло напісана ва ўмовах конкурснага адбору), стварыўшы рамантычную hard-rock баладу «Мая нядоля» з пранікнёным дзявочым вакалам, а галандцы папярэдзілі свой суровы thrash-core беларускамоўнай інтрадукцыяй: «Галандыя разам з беларускім цяжкім рокам, хоць Беларусь пакуль і... «Па-за маім зрокам». Апошні слоган у двукоссі — гэта назва іх кампазіцыі ў альбоме. Падчас турне галандцаў па Беларусі ў прэзентацыйных акцыях у Мінску, Віцебску, Гомелі, Оршы прагучала яшчэ нямала твораў узорнага thrashcore... на англійскай мове «Balls», «Generation Lost», «Drawn», «Baby One More Time». Галандскія музыкі заўважылі, што ў нас англамоўе — прыкмета камерцыйнага шыр-спажыву, а авангардная альтэрнатыва цягнецца да роднай мовы. На сваёй прэс-канферэнцыі «Third Stone» дзякавалі шэфу лэйбла «БМАgroup» Віталю Супрановічу за магчымасць прыняць удзел у такім грунтоўным культуралагічным праекце.

А праект гэты мае яшчэ адзін сюрпрыз: гістарычным бонустракам альбома стаў канцэртны запіс легендарнай полацкай групы «Дзіды», якая (цытуем прадмову альбома) «грала death-metal яшчэ ў канцы 80-х гадоў мінулага стагоддзя. Кампазіцыя «Калі ласка» гурта «Дзіды» ўпрыгожыла і шчыльную праграму, і каларытны буклет альбома.

Напрыканцы дададзім, што сярод спонсараў выдання засведчылі сябе і Дзіцячы фонд ААН «Unicef», і маладзёжны адукацыйны цэнтр «Fialta».

Вітаўт МАРТЫНЕНКА.

«Голас Радзімы»

Галоўны рэдактар
Наталля САЛУК

Наш адрас: 220005, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.

Тэлефоны: (+375-17) 213-31-97 (бухгалтэрыя, тэл.-факс), 213-32-80, 284-76-56, 213-37-82.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь; Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі; Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Назіцы рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», не заўсёды супадаюць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 81. Падпісны індэкс у Беларусі 63854. Тыраж 2 068 экз. Зак. 149. Падпісана да друку 21.1.2002 г. у 12.00.

Газета набрана, звярстана і аддрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку». (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).